

**ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА,
ЯКЕ РЕГЛАМЕНТУЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ
У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

Андрій Миколайович МАЙСТРУК,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує забезпечення законності у діяльності Національної поліції України, зумовлені як трансформацією правової системи держави, так і сучасними викликами у сфері публічної безпеки, захисту прав людини та європейської інтеграції. Забезпечення законності в діяльності Національної поліції є ключовою передумовою ефективного функціонування правоохоронної системи, реалізації принципу верховенства права, гарантування дотримання прав і свобод людини та довіри суспільства до державної влади загалом. У цьому контексті адміністративне законодавство виступає основним регулятором організаційно-правових засад діяльності поліції, механізмів контролю та відповідальності посадових осіб.

Зауважимо, що у вітчизняній юридичній науці поняття «перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства» не має єдиного уніфікованого визначення, однак активно використовується в наукових дослідженнях з адміністративного права, публічного управління та адміністративної реформи. Аналіз наукових підходів дозволяє виокремити декілька концептуальних тлумачень цього поняття, які відображають різні акценти правової доктрини.

У працях низки вітчизняних науковців, зокрема В. К. Зінкевича, перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства розглядаються як сукупність науково обґрунтованих і практично зумовлених векторів розвитку адміністративно-правового регулювання, спрямованих на підвищення ефективності діяльності органів публічної адміністрації та забезпечення прав і свобод людини. У межах цього підходу основна увага приділяється функціональному призначенню законодавчих змін та їх відповідності сучасним потребам держави і суспільства [1, с. 301].

Інші дослідники, такі як Г. Є. Миджин, визначають перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства як систему стратегічних орієнтирів законодавчої діяльності, що формується на основі аналізу проблем правозастосування, міжнародних стандартів та тенденцій розвитку адміністративного права. У такому розумінні наголошується на прогностичному характері цих напрямів та їх ролі у

формуванні довгострокової державної правової політики у сфері публічного управління [2, с. 99].

З урахуванням зазначеного, а також специфіки адміністративного законодавства як регулятора діяльності органів публічної влади, ми схиляємося до надання власного визначення, згідно з яким: перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства - це науково обґрунтована система стратегічно визначених і взаємопов'язаних векторів розвитку адміністративно-правового регулювання, спрямованих на усунення недоліків чинного законодавства, підвищення ефективності публічного управління, забезпечення законності та реального захисту прав і свобод людини, а також на адаптацію національної правової системи до європейських і міжнародних стандартів.

Слід констатувати, що одним із першочергових перспективних напрямів удосконалення адміністративного законодавства є його систематизація та усунення фрагментарності правового регулювання. Норми, що визначають повноваження Національної поліції, порядок їх реалізації та гарантії законності, містяться у значній кількості нормативно-правових актів різної юридичної сили, що нерідко призводить до колізій, дублювання або прогалин у праві. Удосконалення законодавства вбачається у проведенні комплексної кодифікації адміністративно-правових норм, які регламентують діяльність поліції, з чітким визначенням меж дискреційних повноважень, процедур прийняття управлінських рішень та механізмів їх оскарження.

Важливим напрямом є подальша гуманізація адміністративного законодавства у частині забезпечення прав і свобод людини та громадянина у діяльності Національної поліції. Законність поліцейської діяльності повинна ґрунтуватися на пріоритеті прав людини, що передбачає не лише декларативне закріплення відповідних принципів, а й їх реальне процесуальне забезпечення. Перспективним є вдосконалення норм, які регламентують застосування поліцейських заходів примусу, зокрема фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї, шляхом деталізації підстав, умов і процедур їх застосування, а також запровадження ефективних механізмів документування та подальшого контролю за правомірністю таких дій [3, с. 13].

Окремої уваги потребує розвиток адміністративно-правових механізмів внутрішнього та зовнішнього контролю за діяльністю Національної поліції. Забезпечення законності неможливе без ефективної системи нагляду, яка б поєднувала відомчий контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль та громадський моніторинг. У цьому аспекті перспективним є законодавче закріплення чітких процедур проведення службових розслідувань, розгляду скарг громадян на дії поліцейських, а також гарантій незалежності органів, уповноважених здійснювати контрольні функції. Посилення ролі адміністративного судочинства як

інструменту захисту прав осіб у відносинах з поліцією також є важливою складовою удосконалення правового забезпечення законності.

Суттєвим напрямом удосконалення адміністративного законодавства є адаптація національних норм до стандартів Європейського Союзу та практики Європейського суду з прав людини. Європейські підходи до поліцейської діяльності ґрунтуються на принципах пропорційності, необхідності, підзвітності та прозорості. Імплементація цих принципів у вітчизняне адміністративне законодавство передбачає врахування рішень ЄСПЛ при формуванні та застосуванні норм, що регулюють повноваження Національної поліції.

Не менш важливим є удосконалення адміністративно-правового статусу поліцейського як суб'єкта владних повноважень. Законність у діяльності поліції значною мірою залежить від чіткості визначення прав, обов'язків та відповідальності поліцейських. Перспективним напрямом є деталізація дисциплінарної відповідальності за порушення законності у службовій діяльності, а також удосконалення дисциплінарного законодавства з метою забезпечення невідворотності та справедливості відповідальності. Водночас законодавство має передбачати належні правові та соціальні гарантії для поліцейських, що сприятиме зниженню корупційних ризиків і підвищенню рівня правової культури.

У сучасних умовах цифровізації публічного управління перспективним напрямом є розвиток адміністративного законодавства з урахуванням використання інформаційних технологій у діяльності Національної поліції. Йдеться про нормативне врегулювання застосування електронних баз даних, систем відеофіксації, автоматизованих інформаційно-аналітичних систем, а також забезпечення захисту персональних даних. Законність у цій сфері потребує чіткого визначення правових підстав збору, зберігання та використання інформації, а також ефективних механізмів контролю за дотриманням вимог інформаційної безпеки.

Таким чином, перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства, що регламентує забезпечення законності у діяльності Національної поліції України, мають комплексний характер і охоплюють як нормативно-правові, так і інституційні аспекти. Їх реалізація сприятиме підвищенню ефективності поліцейської діяльності, зміцненню принципу верховенства права та формуванню довіри суспільства до Національної поліції як сервісно орієнтованого та правозахисного органу держави.

Список використаних джерел

1. Зінкевич В. К. Перспективні напрями вдосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2023. № 1 (28). С. 298-304. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2023.1.27>.

2. Миджин Г. Є. Напрями вдосконалення адміністративно-правового захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності у контексті інтеграції в Європейський Союз.

Соціально-правові студії. 2020. Випуск 3 (9). С. 98-103. URL:
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3243/1/15.pdf>.

3. Марущак Н. В. Принципи поліцейської діяльності: теоретичний аспект. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2024. № 5. С. 10-16. DOI:
<https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-5-2>.